

7. Μυκηναϊκή Τέχνη

Ένας πολιτισμός που αναπτύχθηκε στην ηπειρωτική Ελλάδα από τους Αχαιούς και διήρκεσε από το 1600π.Χ μέχρι και το 1100π.Χ ονομάζεται Μυκηναϊκός. Κέντρα αυτού του πολιτισμού όπου βρέθηκαν στην Πελοπόννησο, στη Στερεά Ελλάδα και στη Θεσσαλία. Τα κέντρα αυτά ήταν βασίλεια, ανάκτορα των οποίων βρέθηκαν στις Μυκήνες, στην Τίρυνθα, στην Πύλο, στον Ορχομενό, στη Θήβα, στην Ίωλκό(Βόλος) και άλλα ακόμα, φαίνεται πως διατηρούσαν την ανεξαρτησία τους και συχνά μάλιστα πολεμούσαν μεταξύ τους. Όλα αυτά τα βασίλεια είχαν κοινή γραφή τη γραμμική Β και γλώσσα, κοινή θρησκεία, όμοια κτίρια, όμοια όπλα και πολλά κοινά στην ταφή των νεκρών. Είναι πιθανό ο Μυκηναϊκός πολιτισμός ν' ακολουθούσε μία πορεία εξέλιξης παρόμοια μ' εκείνη της Μινωϊκής Κρήτης.

Αρχιτεκτονική

Τα ανάκτορα προστατεύονταν με τείχη μέσα σε ακροπόλεις όπου ήταν κτισμένα στα ψηλότερα σημεία τους. Τα ανάκτορα της ηπειρωτικής Ελλάδας ήταν απλούστερα κτίσματα σε σχέση με τα Μινωϊκά ανάκτορα. Φημισμένες είναι οι Μυκήνες για τα πελώρια τείχη τους τα λεγόμενα κυκλώπεια τείχη και την γνωστή Πύλη των Λεόντων. Αυτό που αποτελεί σταθμό στην ιστορία της αρχιτεκτονικής είναι οι θολωτοί τάφοι.

Ο Τάφος του Ατρέα στις Μυκήνες. Χρονολογείται μεταξύ 1350-1250 π.Χ. Πρόκειται για έναν από τους μεγαλύτερους και τελειότερους μυκηναϊκούς θολωτούς τάφους. Αυτό που θαυμάζει κανείς είναι η τέλεια τοποθέτηση της πέτρας και της προσαρμογής του τοίχου σε θόλο. Ο συγκεκριμένος θόλος έχει ύψος 13,20 μέτρα και διάμετρο 14,50 μέτρα.

Ζωγραφική

Όπως και στο Μινωϊκό πολιτισμό μεγάλη ανάπτυξη σημειώνεται στην τέχνη της τοιχογραφίας. Τοιχογραφίες με θέματα ωραίες γυναίκες, στολισμένες με κοσμήματα, ωραίες κομμώσεις και φορέματα αλλά και θέματα με μάχες, θεούς, μουσικούς και ζώα τα οποία τα συναντάμε στα ανάκτορα, σε πλούσια σπίτια και ιερά.

Η Μυκηναία 13^{ος} αιώνας π.Χ. Βρέθηκε στην ακρόπολη των Μυκηνών και είναι από τα πιο σπουδαία δείγματα της μυκηναϊκής τέχνης, η γυναικεία αυτή μορφή είναι εντυπωσιακή για τη φυσικότητα και τη ζωντάνια της.

Γλυπτική

Δείγμα γλυπτικής αποτελεί το ανάγλυφο της **Πύλης των Λεόντων** που βρίσκεται στις Μυκήνες. Γνωστά είναι επίσης και τα μικρά ειδώλια από πηλό που βρέθηκαν στις Μυκηναϊκές πόλεις τα λεγόμενα σε σχήμα Ψ ή Φ.

Τα μυκηναϊκά ειδώλια Φ και Ψ των οποίων το όνομα προκύπτει από την ομοιότητα του σχήματος προς τα δύο ελληνικά ελληνικά γράμματα, αρχίζουν να κατασκευάζονται στα τέλη του 15 ου αι. π.χ και συνεχίζουν να χρησιμοποιούνται μέχρι τα τέλη του 12 ου αι.π.χ. Η καταγωγή τους θα πρέπει να αναζητηθεί στην μινωική παράδοση. Είναι μικρού μεγέθους με ύψος περίπου 10 εκ. και χειροποίητα. Έχουν πτηνόμορφο πρόσωπο, και τα μάτια είτε είναι πρόσθετα σφαιρίδια από πηλό είτε ζωγραφισμένα.

Τα ειδώλια Φ και Ψ εντοπίζονται σε ιερά σαν αναθήματα, τοποθετημένα σε βωμούς ή σε οικίες και σε τάφους, κυρίως παιδικούς σαν παιχνίδια. Είναι γεγονός ότι ο συμβολισμός τους ήταν πολυσύνθετος και η χρήση τους πιθανότατα ποικίλλει ανάλογα με την περίπτωση και τον τόπο εύρεσής τους.

Αγγειογραφία

Στην αγγειογραφία αρχίζουν να υπάρχουν πιο συγκροτημένες παραστάσεις και πιο πειθαρχημένη διακόσμηση στην επιφάνεια του αγγείου. Οι διακοσμήσεις είναι λίγο πιο συγκροτημένες και αρχίζουν ν'υπάρχουν διαγραμμώσεις και σχήματα πιο δομημένα. Οι παραστάσεις περιλαμβάνουν πέρα από ζώα και φυτά, σκηνές που διηγούνται πράξεις ανθρώπων και ηρώων, ιστορίες και μύθους.

Αγγείο Πολεμιστών 1200π.Χ
Ο κρατήρας αυτός παριστάνει στρατιώτες που εκστρατεύουν. Αρχίζει να υπάρχει το στοιχείο της επανάληψης στην αγγειογραφία.

Μεταλλοτεχνία

Η κατεργασία μετάλλων φτάνει σε υψηλά επίπεδα, περίτεχνα χάλκινα εγχειρίδια με χρυσές διακοσμήσεις, σκαλισμένα χρυσά κύπελλα, κοσμήματα και χρυσές νεκρικές προσωπίδες είναι ο πολιτιστικός πλούτος που μας κληρονομεί ο μυκηναϊκός πολιτισμός.

Χρυσό Κύπελλο με σκαλισμένη διακόσμηση 15^{ος} αιώνα π.Χ Βαφειός, Λακωνία. Πρόκειται για ένα από τα δύο χρυσά κύπελλα που είναι αριστουργήματα της μυκηναϊκής μεταλλοτεχνίας, υπάρχουν σκαλισμένες σκηνές σύλληψης ταύρων από κυνηγούς.

Χρυσά κοσμήματα από το ανάκτορο της Θήβας. 13^{ος} αιώνας π.Χ

Ερωτήσεις:

1. Με ποιά μορφή κτίζονταν οι τάφοι των Μυκηναίων;
2. Τί εξέλιξη υπάρχει στη ζωγραφική των Μυκηναϊκών αγγείων σε σχέση με τα Κυκλαδικά και τα Μινωϊκά;
3. Ζήτα πηλό στο μάθημα των καλλιτεχνικών και φτιάξε ένα μικρό ειδώλιο σε σχήμα Φ ή Ψ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Ιστορία της Τέχνης Γ' Λυκείου, ΥΠΕΠΘ, Π.Ι
 Ιστορία της Τέχνης, J.Fleming-H.Honour, Υποδομή
 Παγκόσμια Ιστορία της Τέχνης 1^{ος} τόμος, Υπ.Παιδείας Κύπρου
 Αρχαία ιστορία Α' Γυμνασίου, ΥΠΕΠΘ, ΠΙ
<http://newsn.wordpress.com/2013/05/12/%CE%B7-%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%BC%CE%B1%CF%83-%CF%84%CE%BF-%CE%BC%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD-%CE%BC%CE%B1%CF%83-%CE%B3%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%B9%CE%BA/>
<http://www.komvos.edu.gr/masks/masks1.html#mikines>
<http://nikosgoumas.blogspot.gr/2011/03/blog-post.html>
 Αικ. Δημακοπούλου, Το Μυκηναϊκό Ιερό στο Αμυκλαίο και η ΥΕ ΙΙΙΓ Περίοδος στη Λακωνία, 1982, 48 κ.ε.
 Ch. Picard, Religions Prehelleniques, 1948, 247, 285.
 E. French, "The Development of Mycenaean Terracotta Figurines", BSA 66 (1971), 103 κ.ε., A. Furumark, The Mycenaean Pottery. Analysis and Classification, 1972, 86 κ.ε. και Γ. Μυλωνάς, Mycenae and the Mycenaean Age, 1966, 115 κ.ε.
<http://users.sch.gr/filologos/afiles/net/mykinaikos/index.htm>
http://odysseus.culture.gr/h/2/gh251.jsp?obj_id=819
<http://www.namuseum.gr/collections/prehistorical/mycenian/mycenian12-gr.h>